

Kuņģa-zarnu infekcijas un Iedzimtā sirdskaite

Patstāvīgais darbs

Ar kādām kuņģa zarnu infekcijām biežāk slimo bērni līdz 1g.v.? Aprakstīt vienu no tām. Terapijas principi.

- * Infekcijas atkarībā no izraisītāja:
 - ◆ *Vīrusu izraisītas*: Inficēšanās var notikt gaisa pilienu ceļā. Nav izslēgts arī orāli-fekālais inficēšanās ceļš. ECHO, Koksaki, Rota vīruss, Adeno vīruss.
 - ◆ *Bakteriālās*: Inficēšanās notiek fekāli-orālā ceļā tieša kontakta gadījumā vai ar inficētiem produktiem un ūdeni. Patogēni mikroorganismi (Šigellas, Salmonellas); nosacīti patogēni mikrobi (Klebsiella, stafilokoks).

- * Aprakstošu diagnožu veidošanas principi:
 - ◆ Vemšana - funkcionāli gremošanas traucējumi vai gastrīts (traucējumi, kuros ir iesaistīta kuņģa disfunkcija).
 - ◆ Vemšana + ūdeņaina vēdera izeja = gastroenterīts.
 - ◆ Apjomīga + gļotaina vēdera izeja = enterokolīts.
 - ◆ Vemšana + apjomīga, ūdeņaina, gļotaina vēdera izeja + asiņaini piejaukumi = gastroenterokolīts, hemokolīts.

- * **Infekciozais gastroenteritīts¹** ir visbiežākā gastrointestinālā saslimšana bērniem līdz 1 gada (līdz 5 gadu) vecumam.
 - ◆ Visbiežāk ir vīrusu izcelsmes - norovīruss, rota vīruss.
 - ◆ Sākums straujšs, anoreksija, slikta dūša, vemšana, krampji vēderā, caureja - ūdeņaina caureja ir visraksturīgākais simptoms; gļotu un asiņu piejaukumi ir ļoti reti
 - ◆ Rotavīruss bērniem parasti ilgst 5 līdz 7 dienas. Vemšana vērojama 90% gadījumu, drudzis > 39° C vērojams 30% gadījumu.
 - ◆ Diagnostika: klīniskais izvērtējums, laboratoriski fēču izmeklējumi (izsaucēja noteikšanai), elektrolītu līmenis serumā, urīnvielas koncentrācija asinīs, kreatinīns - dehidratācijas pakāpes izvērtēšanai.
 - ◆ Atbalstoša ārstēšana, gultas režīms ar vieglu piekļuvi tualetei. Perorāli lietojami glikozes un elektrolītu šķīdumi, buljoni, lai novērstu dehidratāciju vai koriģētu vāju dehidratāciju. Šķidrums maziem malkiem jāuzņem arī tad, ja ir vemšana.
 - ◆ Pieejamas divu veidu dzīvas, novājinātas perorālas rota vīrusa vakcīnas, kuru efektivitāte pierādīta pret lielāko daļu vīrusa celmu.

¹ Boyce, T. G., By, Boyce, T. G., & Last full review/revision Jun 2019 | Content last modified Jun 2019. (n.d.). Gastroenteritis - Gastrointestinal Disorders. Retrieved from <https://www.merckmanuals.com/professional/gastrointestinal-disorders/gastroenteritis/gastroenteritis>

Iedzimtās sirdskaites², to iedalījums. Kādas klīniskās pazīmes? Jūsu taktika, pamatot šīs pazīmes jaundzimušam?

* Palielināti riski, ka bērnam būs iedzimta sirds kaite ir, ja: (1) sievietei ir diabēts; (2) iedzimta sirdskaite ir ģimenes anamnēzē; (3) grūtniecības laikā lietoti medikamenti, piem., indomecīns; (3) saslimšana ar masaliņām grūtniecības I trimestrī; (4) izmaiņas augļa kariotipā - ģenētiski defekti.

* Iedzimtas sirdskaites gadījumā simptomi ir vērojami līdz pat 80% gadījumu. 1/3 jaundzimušo simptomi parādās *pirmajās dzīves dienās*. Mirstība šādos gadījumos ir līdz pat 90% gadījumu.

* Pārbaudes laikā viena no pazīmēm ir S3 gallops (norma - patoloģija) un trokšņi plaušās. Sirds murmuri nav izticams simptoms iedzimtas sirdskaites diagnostikai. Ja murmuri ir saklausāmi 24h laikā pēc dzemdībām, iedzimtas sirdskaites risks ir 1/12. Ja murmuri ir saklausāmi 6 mēnešu vecumā, risks ir 1/7.

* Iedalījums:

- ◆ Zilā tipa sirdskaites (cianotiskās) - Fallo tetrāde, lielo asinsvadu transpozīcija, trikuspidāla atrēzija. Šim tipam izteiktākas ir hipotiskās, ne sirds darbības problēmas.
- ◆ Bālā tipa sirdskaites (necianotiskās) - kambaru starpsienas defekts, priekškambaru starpsienas defekts, atrioventrikulārs kanāls, plaušu stenoze, *ductus arteriosus* defekts, aortas stenoze un aortas koarktācija.

* Klīniskās pazīmes³:

- ◆ Pelēka vai zilgana āda, lūpas vai nagi
- ◆ Grūtības elpot
- ◆ Paaugstināts vai pazemināts pulss
- ◆ Tūskaina vai pietūkusī seja, rokas, kājas vai pēdas
- ◆ Izteikta svīšana
- ◆ Slikta apetīte
- ◆ Pārmērīgs nogurums

* Taktika: Aizdomu gadījumā - **nekavējoties sazināties ar ārstu!** Turpmākie izmeklējumi:

- ◆ Pulsa oksimetrija - lai izvērtētu skābekļa piesātinājumu bērna asinīs.
- ◆ Elektrokardiogramms - sirds darbības izvērtēšanai.
- ◆ Ehokardiogramms - sirds darbības asinsplūsmas izvērtēšanai.
- ◆ Krūšu kurvja RTG - lai izvērtētu, kā sirds aug un vai plaušās nav šķidrums.
- ◆ Sirds kateterizācija - sirds asinsvadu stāvokļa izvērtēšanai.

* Uzraudzības vizītes atbilst standarta jaundzimušā aprūpei, papildinot aprūpi ar biežākām vizītēm un papildus izmeklējumiem atbilstoši diagnosticētajai saslimšanai.

* Ieteicama krūts ēdināšana - rēķināties, ka šis process var būt laikietilpīgāks, jo jaundzimušais ātri nogurst un viena ēdienreize var aizņemt vairāk laika.

* Jaundzimušā augšana var būt lēnāka, bet ir iespējama normāla attīstība.

* Arstēšana vairumā gadījumu - ķirurģiska.

² Coping with Congenital Heart Disease in Your Baby. (1999, April 1). Retrieved from <https://www.aafp.org/afp/1999/0401/p1867.html>

³ Staff, F. E. (2017, June 7). Newborn Screening Tests. Retrieved from <https://familydoctor.org/newborn-screening-tests/>